

Kirjallinen kysymys KK 778/2020 vp

Arja Juvonen ps

Kirjallinen kysymys kehitysyhteistyövarojen väärinkäytöstä niiden kohdemaissa ja väärinkäyttöön puuttumisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Tämä kirjallinen kysymys on jatkoa kirjalliselle kysymykselleni KK 230/2019 vp. Siinä todettiin, että ulkoministeriöllä on perinnässä 1,2 miljoonaa euroa väärinkäytösten kohteeksi joutuneita kehitysyhteistyövaroja. Ulkoministeriön vuoden 2018 tilinpäätöksessä kirjattiin 27 kehitysyhteistyöhön liittyvää väärinkäyttöä tai väärinkäyttöepäilyä. Takaisinperintäpäätöksiä tehtiin vuoden aikana vajaan 30 000 euron edestä. (Ilta-Sanomat 25.6.2018)

Vuosina 2015—2018 ulkoministeriö sai kehitysyhteistyöhön liittyviä väärinkäyttöepäilyjä 16—28 kappaletta vuodessa. (7.3.2019, valtioneuvosto.fi).

Suomi on päättänyt lopettaa yli 45 vuotta kestäneen kahdenkeskisen kehitysavun Sambiaan. Viimeinen kehitysavun maksuerä maksetaan vuonna 2023. Suomen ja Sambian yhteistyötä ovat varjostaneet kehitysyhteistyöhön liittyvät väärinkäytökset (Yle 18.2.2019). Sambiassa epäilyt kohdistuvat Suomen tukemaan sosiaaliturvaohjelmaan. Ohjelman kautta jaettavista avustuksista kaikki eivät ole menneet kotitalouksille. Väärinkäytöksiä todettiin myös Kirgisian kohdalla, jossa maan oikeusapujärjestelmän kehittämiseen tarkoitettu tuki päättyi kansainvälisen verkkorikollisuuden kautta väärään osoitteeseen. Tapaukset ovat olleet tutkinnassa. (7.3.2019, valtioneuvosto.fi)

Kehitysyhteistyön tarkoituksena on tehdä kestävä kehitys toimenpiteitä ja auttaa hädässä olevia. Kehitysyhteistyövarojen väärinkäytökset romuttavat täysin kehitysyhteistyömallia ja heikentävät kansalaisten luottamusta kehitysyhteistyöhön.

Ulkoministeriön tilinpäätöksessä 2019 todetaan, että vuonna 2019 tuli ilmi 17 ulkoasiainhallintoon kohdistunutta väärinkäytöstä tai väärinkäytösepäilyä. Näistä seitsemän tapausta liittyy ulkoasiainhallinnon hoitamaan kahdenväliseen kehitysyhteistyöhön, seitsemän tapausta on havaittu kansalaisjärjestöyhteistyössä, yksi tapaus kohdistuu maittain kohdentamattomaan kehitysyhteistyöhön sekä kaksi tapausta humanitaariseen apuun.

Tilinpäätöksessä todetaan, että väärinkäytöksistä on tehty toimivaltaiselle tutkintaviranomaiselle ilmoituksia niiden asemamaassa ja niiden kohdalla on käytetty myös erilaisia hallinnollisia menettelyjä. Lisäksi kerrotaan, että ulkoministeriö jatkaa joidenkin edellisen vuoden toimintakertomuksessa kirjattujen tapausten käsittelyä.

Kirjallinen kysymys KK 778/2020 vp

Kehitysyhteistyövaroihin kohdistuneiden väärinkäytösten seurauksena takaisinperinnässä on vuodelta 2019 yhteensä 70 687 euroa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus reagoi kehitysyhteistyövarojen väärinkäyttöön ja miten väärinkäytettyjä varoja on saatu perittyä takaisin,

kuinka paljon väärinkäytettyjä varoja Suomella on vielä saamatta takaisin,

miten hallitus valvoo kehitysyhteistyövarojen kohdentumista niille tarkoitettuun kohteeseen ja

pitääkö paikkansa, että Suomi myöntää edelleen Sambialle kehitysyhteistyörahoja, vaikka siellä on todettu väärinkäytöksiä rahojen käytön suhteen, ja mikäli näin on, niin miksi näin toimitaan?

Helsingissä 20.10.2020

Arja Juvonen ps